

boyu küçülmesi 2) görece dar düzlemsel zonlarda oluşum, bu zon onlarca kilometre genişlikte de olabilir, 3) çoğu durumlarda uzalım dağılımına bağlı olarak oluşan genişlemiş yapraklanma ve/veya çizgisellik. Kataklastit terimi, içinde egemen deformasyon mekanizmasının mikroçatlama olduğu yüksek uzalımlı kayalar için kullanılabilir. Milonit terimi ise, yukarıdaki üç terimi de kapsayan ve içinde deformasyonun esnek olduğu ve mikroçatlamanın olmadığı kayalar için kullanılabilir. Fakat konferansa katılanların çoğu saha gözlemleri ile, deformasyon mekanizmasının her zaman anlaşılabilmesinin olası olmayacağını ve terimin türümsel olmaması gerek-

tiğini düşündüler. Öyle görülüyor ki en iyisi «kataklastit» ve «milonit» terimlerini sırasıyla kırılma ve esnek deformasyon mekanizmaları için kullanmak olacaktır. Mekanizmanın belli olmadığı durumlarda ise genel bir saha terimi olan «milonitik kayalar» terimini kullanmak gerekir. Milonit diye isimlendirilebilecek kayalardaki bazı dokular da (buna karşılık gelen deformasyon mekanizması ve koşulları da dahil) bir çok kişi için önemlidir. Yapısal jeolog olarak biz, olaylar ve deformasyon koşulları ile ilgilenmekteyiz; bizim terminolojiden çok faydaların ve makaslama zonlarının tanımlanması için gerekli ölçütlere gereksinmemiz vardır.

DÜZELTME

Yeryuvarı ve İnsan'ın 11/1 (Şubat 1986) sayısında yer alan «Yenilenemeyen Enerji Kaynaklarının Dünya Üzerindeki Dağılımı, Beklenen Gelişmeler ve Türkiye'nin Konumu» başlıklı makaledeki şekil altı açıklamalarında kaynak belirtilmemiştir. Söz konu-

su yazıda görülen kaynak eksiklikleri, yazarının isteği üzerine aşağıda verilmiştir. Düzeltir, özür dileriz.

Şekil 1 — [3]; Şekil 2 — [3]; Şekil 3 — [3]; Şekil 4 — [3]; Şekil 5 — [3]; Şekil 6 — [3]; Şekil 7 — [4].

Özler

GÜNEY VE MERKEZİ AMANOS DAĞLARINDA ALT PALEOZOYİK STRATİGRAFİSİ

(Lower Palaeozoic stratigraphy in the southern and central Amanos Mountains, south central Turkey)

W. T. Dean, O. Monod ve Y. Günay Geol. Mag., 1986, 123 (3), 215 - 226

Güney Amanos dağlarında A'dan E'ye kadar harflerle özgün olarak simgelenen Kambriyen ve Ordovisiyen yaşlı formasyonlar, batı Toros dağları ve güneydoğu Türkiye'den bilinen litostratigrafik birimler kullanılarak gözden geçirilmiştir. Güney Amanos'da Sosink Formasyonu'na ait en genç Kambriyen kayaları ve trilobite dayalı yaşları Orta Kambriyen'deki *Badulesia* Zonu'ndan *Solenoplenropsis*

Zonu'na kadar değişir; bitki fosilleri yardımıyla Triyas (?) olarak yaşlandırılan çakıllar tarafından uyumsuz olarak örtülürler. Ordovisiyen kayaları - Seydişehir Formasyonu (yaklaşık Arenig) ve Bedinan Formasyonu (kısmen Karadok) - orta Amanos'da kuzeye doğru yüzeylenir. Alt Paleozoik kayaları konumu tartışılmaktadır.

* * *

PONTİDLERDEKİ AYRISMIŞ BAZALTOYİTLERİN JEOKİMYASI VE TEKTONİK ÖNEMİ

Geochemistry and tectonic significance of altered basaltoids from the Pontic Ranges, Turkey)

Musa Güner Geol. Rundsch., 1983, 72 (1), 239 - 252

Pontidler'de Küre'deki bazaltoidler, öjeosenklinik grovokları ve siyah şeyleriyle birlikte bulunur. Masif lavlar, yastık lavlar ve bunları kesen diyabaz dayklarını kapsarlar. Denizaltı ortamında ve Küre bakır cevherlerinin oluşumu sürerken bazaltoidler, özellikle alkali içeriklerini etkileyecek biçimde şid-

detle ayrılmıştır. Başlıca bileşenlerin değişken oranlarına karşın duraylı iz elementlerin incelenmesi kayaların, okyanus tabanına benzer toleyitler olarak güvenilir bir tanımlanmasına izin verir. Küre bazaltoidlerinin, Anadolu çukurunun kenar havzasının uzaması sırasında oluştuğu düşünülmektedir.

CİLO OFİYOLİTİNİN JEOLojİSİ : ARAP PLATFORMU ÜZERİNDEKİ BİR ESKİ ENSİMATİK ADA YAYI PARÇASI

(Geology of the Cilo ophiolite : an ancient ensimatic island arc fragment on the Arabian platform, SE Turkey)

Y. Yılmaz Ofioliti, 1985, 10 (2/3), Özel Sayı : Ophiolites Through Time, J. Desmons (ed.), 457-483

Cilo ofiyoliti GD Türkiye'de, Arap platformunun kuzey kesiminde yüzeyler. Geç Kretase'de üzerlemiştir ve her birisi düzenli bir içsel stratigrafi gösteren iki itki levhasından oluşur. Üst itki levhası tabandaki ultramafik ve mafik kayalardan yastık lavlara doğru dizilmiş bir ofiyolitli kaya birlikteliğini kapsar. Yastık lavlar, lav ve piroklastik gereç ardışmalarından oluşan bir ikinci volkanik birliktelik tarafından örtülür. Tüm istif, bir kalkalkalin granit stoğu ve ilişkin dayklarla sokuluma uğramıştır. Alt itki levhası, ikinci itki levhasının üst kesimine benzer;

üste doğru bir lav/piroklastik ardışması ve daha sonra piroklastik/çökel arakatlılarıyla örtülen tabandaki sipilitli bazalt lavlarından oluşur. Alt itki levhası kayalarının üst levha gibi kökünde aynı lav/piroklastik birlikteliğine ait olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla eğer bugünkü yapısal konum terslenmişse, her ne kadar iki itki levhası olarak yüzeylese de tüm mağmatik topluluk bir ensimatik ada yayını temsil eden kökünde ilişkili ve sürekli bir kaya birlikteliğini oluşturur.

* * *

KUZHEY TÜRKİYE'DEKİ PALEOTETİS OFİYOLİTLERİ : PETROLOJİ VE TEKTONİK KONUM

(Palaeo-Tethyan ophiolites in northern Turkey : petrology and tectonic setting)

Y. Yılmaz ve A.M.C. Şengör Ofioliti, 1985, 10 (2/3), Özel Sayı : Ophiolites Through Time, J. Desmons (ed.), 485-504

Malm öncesi mafik ve ultramafik mağmatik kayalar ve ilişkin derin deniz çökelleri kuşağı kuzey Türkiye'deki Rodop-Pontid parçasında yer alır. Bu kayalar Paleotetis'in ofiyolitli kahlntuları olarak yorumlanmışlar, fakat ayrıntılı petroloji tanımlamaları verilmemiştir. Burada, bu kayaların gerçekten ofiyolit olduklarını ve yaş, tektonik konum ile metamor-

fizma tarihçesi bakımından Türkiye'deki Neotetis ofiyolitlerinden geniş anlamda ayrıldıklarını gösteren petroloji verilerini sunuyoruz. «Olağan ofiyolitler»e ek olarak, eski kenet kuşaklarını ortaya koymada bol miktardaki «metapelit-metabazik» birlikteliklerin öneminin altını çiziyoruz.

«O»

Haberler

TÜRKİYE JEOLojİ HARİTASI

Doç. Dr. Ergüzer Bingöl tarafından yapılan 1/2.000.000 ölçekli jeoloji haritası Tübingen Üniversitesinde «Tübingen Atlas des Vorderen Orients; Sonderforschungsbereich 19» adlı proje içinde yer almaktadır. Haritanın yapımcısı, hazırlama işlemlerini 1981 yılında üç ay, 1982 yılında bir ay süreyle Tübingen Üniversitesinde kalarak tamamlamıştır. Kartografya çalışmaları Tübingen Üniversitesinde 1983 yılında başlamış, işin duyarlı niteliği nedeniyle bu konuda uzmanlaşmış «Westermann druck GmbH» tarafından sonuçlandırılmıştır. Baskı işlemi Kasım 1985'de bitmiş, 1986 yılı başında piyasaya sunulmuştur.

Kartografya ve basım çalışmaları sürecinde harita kontrol edilmek üzere yapımcısına, iletişimdeki bürokratik zorluklar ve fiziki güçlükler dolayısıyla gönderilememiştir; bu nedenle jeoloji haritasında birkaç tarama ve renk; baz haritada bir-iki kartografya yanlığı bulunmaktadır.

Adı geçen haritanın ilkeleri, jeolojik bilgi içeriği, gibi özellikleri şunlardır :

— Türkiye'nin tümü «Batı Türkiye» ve «Doğu Türkiye» olmak üzere iki yaprakta oluşmaktadır. Bu iki yaprağın 34° ila 37° meridyenleri arasında kalan bölümü üst üste çakışmaktadır.